Негіздеме

Қазақстан Республикасының «Мәдениет туралы» Заңының 32 бабының 12 тармағына сәйкес, көрнекті ғылым, мемлекет, мәдениет қайраткерлерінің өмірімен байланысты объектілер материалдық мәдени құндылықтар болып табылады.

Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2016 жылғы 13 мамырдағы «Қазақстан Республикасының музей қорын қалыптастыру және күтіп ұстау қағидаларын бекіту туралы» № 129 бұйрығының 2 тармағының 2.1 және 5.1 тармақшасына сәйкес, Қор сатып алу комиссиясының оң шешімінің негізінде ұсынылған мәдени құндылық - кемер белдік.

Қазақ халқының ғасырлар бойы қалыптасқан ұлттық мұрасының рухани да материалдық қазынасының қомақты бөлігі ұлттық қолөнер болып табылады. Халық қолөнерінің түп тамыры халықтың өмір сүру салтымен, шаруашылық дәстүрімен тығыз байланысты. Ғасырлар бойы уақыт елегінен өтіп ұрпақтан-ұрпаққа жеткен ұлттық қолөнер бабалардан қалған мәдени мұрамыздың ең асыл құнды қазынасының бірі. Солардың ішінде былғары белдіктер жасауды алуға болады.

Ұсынылып отырған құнды жәдігер кемер белдік (XIX ғ. аяғы – XX ғ.басында жасалған) – ҚХР, Алтай өлкесінен көшіп келген қазақтарға әкесінен мұра ретінде қалған.

Кемер белдікді шапанның сыртынан буынған. Белдік таза былғарыдан тігіліп, беті күміспен апталып, жиектері алтынмен шапталған пластиналармен әшекейленген. Әрбір пластина бетіне ұлттық нақыштағы ою–өрнектер жүргізілген. Бетіне қара, қызғылт және қызыл түсті тастар мен шынылар қондырылған. Барлығы 8 дана тас. Бір ұшына қапсырма бекітілген. Қапсырма бетіне қара және қою көк дөңгелек 2 тастармен көмкерілген.

Ұлттық киім – бай тарихи-мәдени мұра, бізге жеткен материалдық мәдениеттің жетістігі.

Киімдер этникалық, экономиялық және климаттық жағдайлар ескеріліп, ежелгі дәстүрлер бойынша тігіледі. Қазақтарда ішкі, сырттық, сулық, бір киер, сәндік және кейбірінде салтанат-ғұрып киімдері болады.

Ұсынылып отырған ер адамның қыстық бас киімі – тымақ. Жасыл түсті барқытпен тысталған шошақ төбелі. Екі бөліктен тұрады: төбесі және етегі. Ішіндегі астары сырып тігілген. Желкелігі мен құлақшадан тұратын етегінің ішкі бетіне және маңдайына түлкі терісі күсілген. Құлақшаларына тыстық матадан ызылған бау тағылған.

Қазақ халқының ерте заманнан бастау алған зергерлік өнері халық өмірімен, тарихымен, шаруашылығымен тығыз байланыста дамып келеді. Адам баласы ежелден әшекей бұйымдарды киімнің ажырамас бөлігі ретінде санаған. Кез келген қыз-келіншектің зергерлік бұйымдары, асыл тастары, онда бейнеленген ою-өрнек әсем келбетіне әдемі үн қосып, сымбатын одан әрі ажарландырып, тартымдылығын арттыра түседі.

Ұсынылып отырған қос білезік пен екі сақина. Қос білезіктер дәстүрлі жалпақ түрде жасалып, бетіне қошқар мүйіз оюы мен үшбұрыш, дөңгелек және ирек сызықтар сіркелеу және қалыптау техникасымен түскен. Екі шеті қосылмаған.

Сақина – сопақша пішінде жасалып, бетіне жалған сіркелеу әдісімен түйіршіктер түскен. Жиегіне айнала ою-өрнектер салынған. Ортасына шыны қондырылған.

Қазақ халқының дәстүрі мен мәдениеті, этнографиясы мен тарихына қатысты ұсынылып отырған музейлік мәні бар заттардың тарихи, музейлік құндылығы жоғары.

Бас қор сақтаушы **Р.Тұрсымбекова**